



Özgür Arun

Prof.Dr.

Bana ulaşabilirsiniz:

☎ 0 (242) 227 44 00 (dhl: 3294)

✉ arun@akdeniz.edu.tr

✉ @OzgurArun

🌐 www.ozgurarun.com.tr



SOSYAL BİLİMLERDE İLERİ ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ II

**BAHAR 2025
DOKTORA**

ÇARŞAMBA 13.00 - 16.00

OFİS SAATI

Pazartesi 11.30 - 12.00

DERSİN TANIMI

Sosyal bilimlerin temel anlatışı, sosyal gerçeğin var olduğu ve ölçülebileceği fikrine dayanmaktadır. Sosyal Bilimlerde İleri Araştırma Yöntemleri dersinin bu ikinci bölümünde sosyal gerçeğin nitel araştırma teknikleriyle nasıl ölçülebileceği hakkında çalışmalar gerçekleştirilecektir. Sosyal bilimlerde kullanılan nitel araştırma tekniklerini içeren bu ders, araştırmacıları "praxis"le tanıştırmayı hedeflemektedir.

Ders süresince hep birlikte araştırma fikrinin oluşturulmasıyla başlayıp devam eden süreçte, nitel araştırma tekniklerini uygulamak suretiyle, sosyal araştırmanın ruhunu anlamaya çalışacağız. Ölçmenin doğası ve sorunları üzerinde tartışacağız. Ayrıca, bu ders kapsamında, araştırmacıların edineceği teorik ve ampirik düzeydeki tecrübeler, tezlerini hazırlamada da destek olacaktır.

Dersimizde kısa bir yöntembilim tartışması ardından nitel araştırma tasarımı ele alınacak; nitel araştırma tekniklerinden derinlemesine mülakat, odak grup ve katılımcı gözlem hakkında tartışmalar gerçekleştirilecektir.

Dersi alan her bir araştırmacı dersin ikinci yarısında sahaya çıkacak ve öğrendikleri teknikleri kullanarak bir araştırma gerçekleştirecektir. Böylece araştırmacılar dönemin ilk yarısında kuramsal olarak elde ettikleri bilgileri 8. haftadan başlayarak uygulamak suretiyle pekiştireceklerdir. Sonrasında araştırmacıların gerçekleştirdikleri saha çalışmaları hep birlikte değerlendirilecek; nitel araştırmada etik ilkeler ve araştırmanın politikası hakkında tartışmalarla dersimiz tamamlanacaktır.

DERSİN ÇIKTILARI

Bu derste, sosyal bilimlerde kullanılan temel araştırma tekniklerinin neler olduğunu öğreneceksiniz. Ders kapsamında yapacağımız çalışmalar neticesinde;

1. Sosyal araştırma tasarımının temel bileşenlerine ilişkin kavrayış geliştireceksiniz.
2. Sosyal dünyaya ait sorulara öylesine yanıt vermek yerine, sistematik biçimde kullanılacak araçlar ve prosedürler yoluyla yanıt vermenin imkanına ilişkin kavrayış geliştireceksiniz.
3. Her araştırmanın sınırlılıkları vardır, sınırlarınızı öğreneceksiniz. Ampiri sınırlılıklar içerir, ancak bu sınırlılıkları ve onların mahiyetini, ölçme yapmadan kavramak olanaksızdır. Dahası, ölçme yapmaksızın, teorik yapıyı tehdit eden unsurları anlamak ve bu çerçevede kavrayış stratejiler geliştirmek mümkün de olmayacaktır. Edineceğiniz bilgilerle, sosyal araştırmanın sınırlılıklarına ilişkin kavrayış geliştireceksiniz.
4. Ölçmenin doğası ve sorunları üzerinde tartışacağız. Tartışmalar sonunda teorik ve ampirik düzeyde edineceğiniz tecrübeler, tezlerini hazırlamada da destek olacaktır.

OFİS SAATLERİ

Ofis saatleri, akademik çalışmalarınıza destek olmak üzere, sadece sizin için ayrılmış bir zaman dilimidir. Dersin ofis saatleri Pazartesi günleri 11:30-12:00 arasındadır. Bu dersle ilgili ihtiyaç duyduğunuz tüm desteği ofis saatlerinde alabilirsiniz. Bu imkanı kullanmaktan ve ofis saatleri içinde benimle görüşmekten çekinmeyiniz. Ofis saatine gelmeden önce randevu almayı unutmayınız.

DEĞERLENDİRME

Bu ders kapsamındaki müfredatın kümülatif bir doğası var. Dersi kaçırdığınızda, konularda geri kalmanız olası. Bu durum ilerleyen konuları yakalamanız zorlaştırabilir. O nedenle, derslere düzenli olarak katılmanız önemli. Dersin değerlendirilmesi aşağıdaki gibi olacaktır.

Ara Sınav (saha çalışması) %40

Katılım %10

Final %50

"Türkiye'de İklim Değişikliğinin Yaşlı Hakları Üzerine Etkisi" başlıklı yazıyı internetten indirip okuyarak, e-posta adresime "may the force be with you!" konu başlığıyla 15 Şubat 2025 tarihine kadar göndereceğiniz en az 5 cümlelik yorumlar için vize notunuza 5 puan ekleyeceğim.

SORUMLULUKLAR & BEKLENTİLER

- Dersle hazırlıklı gelin. Size verilen program kapsamında hangi tarihte hangi konunun tartışılacağı belirtilmiştir. Belirtilen tüm okumaları zamanında yapıp derste tartışmalara katılın.
- Dersle zamanında gelin. Dersle geç katılım, arkadaşlarınız ve benim için rahatsızlık verici olacaktır.
- Dersle başarılı olmanın temel esası katılımdır. Tartışma bölümünde konuyla ilgili görüşlerinizi paylaşmaktan çekinmeyiniz.
- Arkadaşlarınıza ve hocalarınıza karşı saygılı olun. Sonuna kadar dinlemeye ve insanlar konuşurken sözlerini kesmemeye özen gösterin. Bakış açılarını yargılamadan önce, insanların nereden geldiğini, hangi tür tecrübeleri olduğunu ve ne söylediğini anlamaya çalışın. Farklı tecrübeleri ve bakış açılarını dinlediğinizde, değerli şeyler de öğrenebileceğinizi unutmayın.

ENGELLİLİK

Günlük yaşamda fonksiyonel veya sosyal yönden engellenen öğrenciler, Akdeniz Üniversitesi Engelli Öğrenci Destek Birimi'ne başvurabilirler (<http://engelsiz.akdeniz.edu.tr>). Engelli öğrenciler dönem başında, dersler başlamadan önce, benimle temasa geçerse, gerekli işlemleri birlikte yapabiliriz.



DERS MATERYALİ

Yüksek öğrenim yeterince masraflı ve pahalı. O nedenle bu ders için sizlerden zorunlu olarak bir kitabı satın almanızı istemiyorum. Ders süresince düzenli olarak aşağıdaki kaynakları kullanacağım. Kullanacağım tüm bu kaynaklara çevrimiçi bir tarama sonucunda ulaşmanız mümkün.

- Arun, Ö., (2016). Türkiye’de Sosyal Araştırmanın Makamı: Larvatus prodeo! ve Sosyal Araştırmalarda Krizi Aşmak İçin Üç Strateji. *Sosyoloji Divanı*, 8, 187–200.
- Babbie, E., (2007). *The Practice of Social Research*. Belmont, CA: Thomson Wadsworth.
- Bryman, A., (2004). *Quantity and Quality in Social Research*. London: Routledge.
- Byrne, D., (2002). *Interpreting Quantitative Data*. London: Sage Publications.
- Feyerabend, P. (1975). How to Defend Society Against Science. *Radical Philosophy*, 11(summer): 3–8
- Flick, U., et.al., (2004). *A companion to Qualitative Research*. London: Sage.
- Flick, U., (2007). *Designing Qualitative Research*. London: Sage Publications.
- Gündüz Hoşgör, A., ve Him, M.S., (2018). Karadeniz Kırsalında Yaşlı Kadın İstihdamı: Balık Üretim İşletmeleri Vaka Analizi. Özgür Arun (Ed.).*Yaşlanmayı Aşmak içinde*, Ankara: Phoenix Yayınları. ss.55–73.
- Kuhn, T.S.,(1995). *Bilimsel Devrimlerin Yapısı*. İstanbul: Alan Yayıncılık.
- Kvale, S., (2007). *Doing Interviews*. London: Sage Publications.
- Mehta, K.K., (2011). “The challenges of conducting focus-group research among Asian older adults.” *Ageing & Society*, Vol.31: 408–421.
- Neuman, Lawrence W. (2011). *Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches*. Toronto: Allyn and Bacon Press.
- Rosaline, B., (2007). *Doing Focus Groups*. London: Sage Publications.
- Strauss, C.L., (1999). “Crowds.” *Postcolonial Studies*, Vol.2(3): 299–302.
- Zwijsen, S.A., et.al., (2011). “The concept of restraint in nursing home practice: a mixed-method study in nursing homes for people with dementia.” *International Psychogeriatrics*, Vol.23(5): 826–834.

*Önerilen okuma listesi ayrıca sunulmaktadır.

AKADEMİK SUIİSTİMAL

Bu derse katılan tüm öğrencilerin akademik suiistimal ve yaptırımları hakkında bilgisi olduğu kabul edilmektedir. Bu kapsamda, akademik sahtekarlığın ve suiistimalin etik kurullar tarafından ciddi olarak cezalandırılacağı açıktır. Akdeniz Üniversitesi’nin bilimsel etiğe aykırı olarak sıraladığı davranışların neler olduğunu öğrenmek için lütfen Akdeniz Üniversitesi’nin ilgili web sayfasına başvurunuz. (<http://etikkurulu.akdeniz.edu.tr>)

Eğer Akademik Suiistimal ve Sahtekarlığın ne olduğu hakkında daha fazla desteğe ve bilgiye ihtiyaç duyarsanız ya da etik ihlaller konusunda emin değilseniz, lütfen konuyla ilgili olan akranlarınıza ya da hocalarınıza danışınız.

**HAFTA** **KONU & OKUMALAR**

1. Hafta **Hoşgeldiniz! Dersin tanıtımı & tanışma**
2. Hafta **Bilimin Doğası ve Sosyal Bilimlerde Yöntem Tartışmaları**
Bryman (2004)- Introduction pp, 1-10
Byrne (2002)-
 "Interpreting the Real and Describing the Complex: Why We Have to Measure" pp.12-27
 "The Nature of Measurement: What We Measure and How We Measure" pp.29-41
Kuhn (1995)- Bilimsel Devrimlerin Yapısı.
Feyerabend (1975)
3. Hafta **Kuram ve Araştırma**
Neuman, 3. Bölüm; Babbie 2. Bölüm; Lin, 2. Bölüm
4. Hafta **Araştırma Türleri**
Neuman, 2. Bölüm
5. Hafta **Araştırma Tasarımı: Kavramsallaştırma & Operasyonelleştirme**
Neuman, 6. Bölüm; Babbie 4. Bölüm
Bryman (2004)-
 "The Nature of Qualitative Research" pp.45-70
 "Problems in Qualitative Research" pp. 71-93
Flick (2007)- Designing Qualitative Research
6. Hafta **Mülakat**
Kvale (2007)- Doing Interviews
7. Hafta **Odak Grup**
Rosaline (2007)- Doing Focus Groups
Mehta (2011)
8. Hafta **Katılımcı Gözlem**
Flick et.al., (2004) Part c5, pp.222-230
Strauss, (1999)
9. Hafta **Saha çalışması**
Gündüz Hoşgör ve Him (2018), pp.55-73
Zwijssen, et.al., (2011)
10. Hafta **Saha çalışmalarının değerlendirilmesi**
Neuman, (2011) Chapter 15
Babbie, (2007) Chapter 13
11. Hafta **Nitel Araştırma Sürecinde Etik İlkeler**
Neuman, (2011) Chapter 13, pp.457-459
12. Hafta **Nitel Araştırma Sürecinde Etik İlkeler (devam)**
Film Gösterimi
13. Hafta **Tartışma: Nitel ve Nicel Araştırma Tasarımı**
Arun (2016)
Bryman (2004)-
 "The Debate about Quantitative and Qualitative Research" pp.93-125
 "Combining Quantitative and Qualitative Research" pp.126-154
 "Comparing Quantitative and Qualitative Research" pp. 155-170
14. Hafta **Sonuç: Dersin genel değerlendirmesi; Ne öğrendik?**